

Lausunto

09.07.2025

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Maaseutupolitiikan ”Maaseudun asuttavuus, asuminen ja kotoutuminen maaseudulla” (MaalleKo) -verkostohanke kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Hallitusohjelman tavoitteena on sujuvoittaa luvitus- ja kaavoitusprosesseja, mikä on erittäin kannatettava asia. Nyt toteutettavan lainvalmistelun osalta on tärkeää, että sääntelystä tulee riittävän yksinkertainen ja selkeä, että se turvaa kunnallisen itsehallinnon sekä maanomistajien oikeudet, ja että prosesseissa toteutetaan asianmukaiset vaikutusten arvioinnit ja asukkaiden kuulemiset. Maaseutuvaikutusten arviointi (MVA) on tärkeää sisällyttää osaksi vaikutusten arviointeja.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

-

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

On tärkeää, että lainsäädäntö turvaa kunnallisen itsehallinnon, mahdollistaa alueiden ominaispiirteisiin perustuvan suunnittelun ja tukee alueiden elinvoiman kehittymistä myös puhtaan energian tuotannon osalta.

MaalleKo-verkosto pitää tärkeänä, että kuntien itsemääräämisoikeus ja kaavoitusmonopoli säilytetään sekä valmistelussa olevassa alueidenkäyttölakissa että laajemmin valtion aluehallinnon uudistuksissa. MaalleKo-verkosto ei kannata pakkokaavoitusmenettelyn säilyttämistä alueidenkäyttölakiin eli että ministeriö tai valtio voisi uhkasakon nojalla pakottaa kunnan tai maakuntaliiton hyväksymään kaavan.

Lakiluonnoksessa on tunnistettu ja tunnustettu hyvin kaavoitukseen liittyviä puutteita ja epäkohtia koskien maanomistajien omaisuudensuojaa ja perusoikeuksien toteutumista. Ehdotettu kirjaus mm. metsäkorvauspykälästä on hyvä korjaus ja askel oikeaan suuntaan maanomistajan oikeuksien vahvistamiseksi. MaalleKo-verkosto yhtyy MTK:n näkemykseen siitä, että omaisuuden suojan toteutuminen on tärkeää myös talouden toimivuuden kannalta. Kun kansalaiset ja yritykset voivat luottaa siihen, että heidän omaisuutensa on suojattu, uskaltavat he sijoittaa rahaa maaomaisuuteen, ostaa kiinteistöjä, perustaa yrityksiä ja työllistää ihmisiä. Näin vahva omaisuuden suoja edistää myös taloudellista toimeliaisuutta.

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

Tavoitteet maakuntakaavan yksityiskohtaisuuden ja oikeusvaikutteisuuden keventämiseksi ovat kannatettavia.

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

-

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

-

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Hyvä että kokonaisuuteen on sisällytetty erityisiä tuulivoimarakentamista koskevia säännöksiä. Näistä erityisen tärkeänä pidämme tuulivoimalan ja asutuksen välisen vähimmäisetäisyyden määrittelyä. On kuitenkin tärkeää arvioida ennakkoon, millaisia vaikutuksia tuulivoimalla ja etäisyyksillä on mm. asukkaille, vapaa-ajan asukkaille, kunnalle ja yrityksille. Vaikutusten ennakoarvioinnilla tulisi olla myös vaikutusta tuulivoimaloiden vähimmäisetäisyyksien määrittelyssä.

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

Monipaikkaisen asumisen lisääntyessä raja loma-asumisen ja vakituisen asumisen välillä on entistä häilyvämpi, minkä johdosta mahdollisuus osoittaa ranta-asemakaavassa oikeus myös vakituiseen asumiseen on oikeansuuntainen kehitys.

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Silloin, kun voidaan olettaa, että kaavoituksella on erityistä vaikutusta maaseudun asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten toimintaan tulee toteuttaa myös maaseutuvaikutusten arviointi (MVA) ja osana tätä asukkaiden laaja kuuleminen. Arvioinnin ja kuulemisen tulokset tulee myös huomioida kaavoituksessa.

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

-

Kommentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsi)

-

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Lukkari Tarja
Maaseutupolitiikan MaalleKo-verkosto (Maaseudun asuttavuus, asuminen
ja kotoutuminen maaseudulla)